

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

כישורים חברתיים של ילדים בחינוך המיוחד: היבטים תיאורטיים -
37837

תאריך עדכון אחרון 14-08-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): דר מיכל לוי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: michal.levy3@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:
ד"ר מיכל לוי

תאור כללי של הקורס:

הקורס מיועד לבחון היבטים תאורטיים שונים של הדינמיקה החברתית אצל ילדים ומתבגרים, לנתח תהליכים התפתחותיים ברכישת מיומנויות חברתיות ולסקור תכניות התערבות המקדמות כישורים חברתיים. בנוסף, הקורס יסקור כישורים חברתיים של ילדים בעלי הפרעות התפתחותיות שונות.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס היא לסקור באופן מקיף היבטים תאורטיים שונים של הסתגלות חברתית ולהציג שיטות התערבות שונות לפיתוח כישורים חברתיים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

סטודנטים יוכלו לנתח דינמיקה חברתית בין ילדים על פי מושגי יסוד תאורטיים ולהציע דרכים לפתח מיומנויות חברתיות של ילדים.

דרישות נוכחות (%) :
85

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, מצגות, תרגילים וסימולציות

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

במהלך הקורס נסקור את הנושאים הבאים:

- התפתחותם של כישורים חברתיים
- עיבוד מידע חברתי
- תיאוריית המינד (ToM)
- הקשר בין ויסות רגשי להסתגלות חברתית
- פיתוח אמפתיה
- סטטוס חברתי ודחייה חברתית
- חרדה חברתית
- מיומנויות חברתיות של ילדים אגרסיביים לעומת מיומנויות החברתיות של ילדים החווים קרבת
- בריונות חברתית ובינאישית
- מיומנויות חברתיות של ילדים עם ADHD
- מיומנויות חברתיות של ילדים עם לקות על הרצף האוטיסטי (ASD).

חומר חובה לקריאה:

- הכהן, א' ורון, מ' (2011). הקשר בין איכות החיים הבית-ספרית לבין הכישורים החברתיים של תלמידים בשכבות גיל שונות ובזרמים חינוכיים שונים. דפים, 52, 105-136.
- אולניק-שמשי, ד' וזאראץ-חנן, מ' (2020). קורבנות לבריונות ברשת בקרב ילדים צעירים: מאפייני התופעה והקשר לתמיכה חברתית ולתחושת בדידות. עיונים בחינוך: כתב עת למחקר בחינוך, 20, 55-82.
- שכטמן, צ' (2010). יעוץ קבוצתי לילדים ומתבגרים הסובלים מבדידות. בתוך: צ., שכטמן (עורכת), יעוץ וטיפול קבוצתי בילדים ומתבגרים- תיאוריה, מחקר וטיפול, (פרק 11, עמודים 169-189). עמק יזרעאל: המכללה האקדמית עמק יזרעאל.
- הוזמי, ב', רוט, ד' (2009). הקשר בין מקובלות חברתית למאפייניו האישיים של הפרט. סוגיות בחינוך מיוחד ובשילוב, 24 (1), 45-51.
- היימן, ט', שמשי, ד' א', עדן, ס' (2014). מעורבות וקרבות ברשת בקרב תלמידים עם הפרעת קשב והיפראקטיביות וללא הפרעה זו והקשר למסוגלות עצמית חברתית, בדידות ותמיכה חברתית. מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית, כ"ב (39), 93-112.
- גרינבנק, א', שרון, א' (2011). שיפור תפקוד חברתי של מתבגרים לקויי למידה באמצעות פיתוח יכולתם לזהות מסרים רגשיים לא-מילוליים. סוגיות בחינוך מיוחד ובשיקום, 26 (1), 35-52.
- כורם, ע' (2021). שותפות עם הורים בסיוע לתלמיד במישור החברתי: נקודות מבט ואסטרטגיות של אנשי חינוך בתוך: ג' יצחק וע' טבק, ללכת בין הטיפות : אסופת מחקרים על השותפות בין הורים למורים (פרק 5, עמו' 111-131). רעננה, מכון מופ"ת.
- כורם, ע' וגילת, י' (2023). חרם בקרב תלמידים: מאפייני התופעה והשלכותיה האופרטיביות על עבודת היעוץ החינוכי. היעוץ החינוכי, כ"ד, 263-281.
- בנבנישתי, ר' ופרידמן, ט' (עורכים) (2020). טיפוח למידה רגשית-חברתית במערכת החינוך – סיכום עבודתה של ועדת המומחים, תמונת מצב והמלצות. יוזמה – מרכז לידע ולמחקר בחינוך, האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.
- Gresham, F. M. (2016). Social skills assessment and intervention for children and youth. *Cambridge Journal of Education*, 46(3), 319-332.
- van Reemst, L., Fischer, T. F., & Zwirs, B. W. (2016). Social information processing mechanisms and victimization: A literature review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 3-25, (1)17.
- Smeijers, D., Benbouriche, M., & Garofalo, C. (2020). The association between emotion, social information processing, and aggressive behavior: A systematic review. *European Psychologist*, 25(2), 81.
- Aduen, P. A., Day, T. N., Kofler, M. J., Harmon, S. L., Wells, E. L., & Sarver, D. E. (2018). Social problems in ADHD: Is it a skills acquisition or performance problem? *Journal of psychopathology and behavioral assessment*, 40(3), 440-451.
- Chang, Y. C., Laugeson, E. A., Gantman, A., Ellingsen, R., Frankel, F., & Dillon, A. R. (2014). Predicting treatment success in social skills training for adolescents with autism spectrum disorders: The UCLA Program for the Education and Enrichment of Relational Skills. *Autism*, 18(4), 467-470.
- Casey, K.J. (2012). Social Skills Training and Students with Emotional and Behavioral Disorders. *Advance in Special Education*, 23, 43-60.
- Burt, J. L., & Whitney, T. (2018). From Resource Room to the Real World: Facilitating Generalization of Intervention Outcomes. *Teaching Exceptional Children*, 50(6), 364-372.
- January, A. M., Casey, R. J., & Paulson, D. (2011). A Meta-Analysis of Classroom

חומר לקריאה נוספת:

- פרוש ש', שנקר, ר' (2003). התפקוד החברתי של ילדים עם צרכים מיוחדים המשולבים במערכת החינוך הכללי בראי המחקר. כתב עת ישראלי לריפוי בעיסוק, 12 (4), 193-206.
- טל, ק' (2002). כשירות חברתית- התפתחות, הערכה, טיפוח והתמודדות עם קשיים. מדריך למחנך שאכפת לו. תל אביב: הוצאת טכנוסדר.
- יערי, א' וברנע, ח' (1998). טיפול קבוצתי בביושנות בקרב מתבגרים. היעוץ החינוכי, ז', 246-228.
- אולניק-שמש, ד' וזוארץ-חנן, מ' (2020). קורבנות לבריונות ברשת בקרב ילדים צעירים: מאפייני התופעה והקשר לתמיכה חברתית ולתחושת בידוד. עיונים בחינוך: כתב עת למחקר בחינוך, 20, 55-82.
- אייזן, א' ואנגלר, ל' (2010). דרכי סיוע לילדים הלוקים בפגיעות חברתית: כלים שימושיים לטיפול בילדים ביישנים, לוקים בחרדה חברתית, פורשים מהחברה או קורבנות לבריונות. קרית ביאליק: אח.
- Nesi, J., Choukas-Bradley, S. & Prinstein, M.J. (2018). Transformation of Adolescent Peer Relations in the Social Media Context: Part 1—A Theoretical Framework and Application to Dyadic Peer Relationships. Clin Child Fam Psychol Rev 21, 267-294 <https://doi.org/10.1007/s10567-018-0261-x>
- Schurz, M., Radua, J., Tholen, M. G., Maliske, L., Margulies, D. S., Mars, R. B., ... & Kanske, P. (2021). Toward a hierarchical model of social cognition: A neuroimaging meta-analysis and integrative review of empathy and theory of mind. Psychological Bulletin, 147(3), 293-327.
- Doey, L., Coplan, R. J., & Kingsbury, M. (2014). Bashful boys and coy girls: A review of gender differences in childhood shyness. Sex Roles, 70(7-8), 255-266.
- Sharabi, A., Levi, U., & Margalit, M. (2012). Children's loneliness, sense of coherence, family climate, and hope: developmental risk and protective factors. The Journal of psychology, 146(1-2), 61-83.
- Goldstein, T. R., & Winner, E. (2012). Enhancing empathy and theory of mind. Journal of Cognition and Development, 13(1), 19-37.
- Spence, S. H. (2003). Social skills training with children and young people: Theory, evidence and practice. Child and Adolescent Mental Health, 8(2), 84-96.
- Korem, A., Horenczyk, G., & Tatar, M. (2012). Inter-group and intra-group assertiveness: Adolescents' social skills following cultural transition. Journal of Adolescence, 35, 855-862.
- Denham, S., Warren, H., von Salisch, M., Benga, O., Chin, J. C. & Geangu, E. (2010). Emotions and Social Development in Childhood. In: P. K. Smith & C. H. Hart (eds), The Wiley-Blackwell Handbook of Childhood Social Development, Second Edition. UK: Wiley-Blackwell, Oxford.
- Andrade, B. F., Waschbusch, D. A., Doucet, A., King, S., MacKinnon, M., McGrath, P. J., ... & Corkum, P. (2012). Social information processing of positive and negative hypothetical events in children with ADHD and conduct problems and controls. Journal of Attention Disorders, 16(6), 491-504.

מרכיבי הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 70 %

מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
30 %

מידע נוסף / הערות:

None